

آزمون چهارم درس ششم نی نامه

۱. معنای واژه «دستور» در کدام گزینه با بقیه متفاوت است؟

- مر او را یکی پاك دستور بود/ که رایش ز کردار بد دور بود
- به دستور شه برد خود را پناه/ بدان داوری گشت از او داد خواه
- مرا نه در خور احوال عادتی است حمید /همی به راز گشادن نباشدم دستور
- تا بی ملالت این را فردا ادا کنی اندر حریم مجلس دستور کامیاب

۲. مفهوم بیت زیر، با کدام بیت تناسب دارد؟

«نی حدیث راه پر خون می کند/ قصه های عشق مجنون می کند»

- دودمان عشق از هم کم فراموشی کنند/ بیدلان تا حشر خون بر یاد مجنون می خورند
- رو به راهت پس که سودم، هر دو خونین گشت و ریش/ وه که سویت آمدن را نیست راه رو مرا
- خصم را می کنم از راه تنزل مغلوب/ سیل خونین جگر از پستی دیوار من است
- خونین اگر بود سخن عشق دور نیست/ دل های چاک هم چو قلم در بنان اوست

۳. بیت: «بشنو، از نی چون حکایت می کند / از جدایی ها شکایت می کند» با کدام بیت مفهومی دارد؟

- سینه مالامال درد است، ای دریغا مرهمی/ دل ز تنهایی به جان آمد خدا را مرهمی
- عاشق بیدار را دیدار آرد در خروش/ عندلیب از شوق گل فریاد و زاری می کند
- دلم از جور تو بسیار شکایت دارد / وقت آن شد که شکایت به حکایت آرد
- دارم دلی که سوخته اشتیاق اوست/ جز وصل او چه چاره بود اشتیاق را

۴. بیت: «نی، حدیث راه پر خون می کند / قصه های عشق مجنون می کند» با کدام گزینه، قرابت مفهومی دارد؟

- از ترکناز عشق شکایت چه سان کنم؟/ کاین لشکر از سپاه من اول زبان گرفت
- بر آستان محبت قدم منه خواجو/ که هر که پای در این ره نهاد سر بنهاد
- مرا بی عشق مه رویان بقای سر نمی باید/ که سر بی عشق بر گردن کشیدن بار دوش آمد
- حافظ چه نالی؟ گر وصل خواهی /خون بایدت خورد در گاه و بی گاه

۵. کدام گزینه با بیت زیر قرابت معنایی دارد؟
« مستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد »

● سخن کمال پذیرد ز مستمع صائب / گهر کند صدف پاک اشک نیسان را

- مستمع را می برد صائب کلام من ز هوش / کیست تا آید برون از عهده تحسین مرا
- مستمع را صائب از گفتار ما بهره است بیش / چون کمان ما را نصیب از صید جز خمیازه نیست
- مستمع را کام ناگر دیده از دشنام / تلخ می کند گوینده را دشنام اول کام تلخ

۶. در همه گزینه ها، تمامی آرایه های « اسلوب معادله، استعاره و مراعات النظیر » وجود دارد؛ به جز

● دل به دشمن چون ملایم شد مصفا می شود / سنگ با آتش چو نرمی کرد مینا (شیشه) می شود

● مریض، مصلحت خویش را نمی داند / به تلخ و شور طبیب زمانه قانع باش

- دوستی با ناتوانان، مایه روشنندی است / موم چون با رشته سازد شمع محفل می شود
- لقمه افتد ز دهن چون نبود قسمت کس / روزی آره نگر کز بن دندان ریزد

۷. در کدام گزینه آرایه های « ایهام، تشبیه، تناسب » وجود ندارد؟

● به هیچ دور نخواهند یافت هشیارش / چنین که حافظ ما مست باده ازل است

● زلف تو مرا عمر دراز است، ولی نیست / در دست، سر مویی از آن عمر درازم

● مکن به شمع مه و مهر نسبت رخ دوست / که فرق هاست بسی نور آشنایی را

● حافظ از بهر تو آمد سوي اقلیم وجود / قدمی نه به وداعش که روان خواهد شد

۸. مفهوم بیت: « هم چو نی زهري و تریاقی که دید؟ / هم چو نی دمساز و مشتاقی که دید » در کدام بیت آمده است؟

● درون پیکر خشک آتشی از عشق او دارم که می سوزد / چو نی هر کس به من دمساز می گردد

● اگر تو زخم زنی به که دیگری مرهم / وگر تو زهر دهی به که دیگری تریاق

● زر ستانم از گدایان بخش بر شاهان کنم / هم زرم هم زرطلب، هم پادشاهم هم گدا

● هم جهان را نور بخشد آفتاب روی تو / زهر را تریاق سازد کفر را ایمان کند

۹. بیت: « سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق » با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

● ما بی تو به دل بر نزدیکم آب صبوری / در آتش سوزنده، صبوری که تواند

● آن را که غمی چون غم من نیست چه داند / کز شوق توام دیده چه شب می گذراند

● فریاد که گر جور فراق تو نویسم / فریاد برآید ز دل هر که بخواند

● شرح غم هجران تو هم با تو توان گفت / پیداست که قاصد چه به سمع تو رساند

۱۰. مفهوم عبارت: «چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید، از تو چون یاد کنم» در کدام گزینه دیده می شود؟

- هر چند حسن را خطر از چشم پاك نیست /پنهان ز آب و آینه کن آن جمال را
- يك چشم زدن غافل از آن جان جهان نیست/ هر چند دل از خویش خبر هیچ ندارد
- در كوي تو كم شد پی عشاق به يك بار/ آن جاكه تویی از دو جهان نام و نشان نیست
- تو را كه در نظر آمد جمال طلعت خویش/ حقیقت است كه دیگر نظر به ما نكنی

۱۱. نقش واژه های مشخص شده در همه گزینه ها به جز گزینه به ترتیب، درست آمده است.

- فكر شنبه تلخ دارد جمعه □□□□□ را/ □□□□□ امروز بی اندیشه فردا خوش است(مضاف الیه - نهاد)
- ما □□□□□□□□□□ □□□□□□□□□□ خیالیم /در خلوت ما نكهت گل بار ندارد (بدل - مسند)
- آغوش دریا را □□□□□□□□□□ بلاست /چون صدف هر كس كه در دامان ساحل ماند، ماند(متمم -نهاد)
- قیاس كن كه □□□□□ را چه تیر عشق رسید /كه پیش ناوك هجر تو جان □□□□□ می گشت (مفعول -مسند)

۱۲. بیت: «هر كه جز ماهی ز آبش سیر شد/ هر كه بی روزی است روزش دیر شد» با کدام بیت تناسب مفهومی ندارد؟

- جوي شهد است لعل سیرایش/ تشنگی می افزاید ز آبش
- من از تو سیر نگردم كه صاحب استسقا/ نه ممكن است كه هرگز رسد به سیرابی
- نی جان جهان ز عاشقان تنگ آید/ نی عاشق از آن جان جهان سیر شود
- خیال تیغ تو با ما حدیث تشنه و آب است/ اسیر خویش گرفتی بکش چنان كه تو خواهی

۱۳. ابیات کدام گزینه با هم تناسب معنایی دارند؟

- روزها گر رفت گو رو باك نیست/ تو بمان ای آنكه چون تو پاك نیست عجب نیست این فرع از آن اصل پاك/ كه جانش بر اوج است و جسمش به خاك
- هر کسی كاو دور ماند از اصل خویش/ بازجوید روزگار وصل خویش ما از آن جا و از این جا نیستیم/ ما ز بی جاییم و بی جا می رویم
- سرّ من از ناله من دور نیست/ لیک چشم و گوش را از آن نور نیست از گفت توبه کردم ای شه، /گواه باش بی گفت و ناله عالم اسرار ما تویی
- در نیابد حال پخته هیچ خام /پس سخن کوتاه باید والسلام افسوس خلق میشنوم در قفای خویش/ کاین پخته بین كه در سر سودای خام شد

۱۴. در بیت: «زاهد آن به كه گذارد به سر خود ما را / زانكه ما دلشدگان خود ز جهان آزادیم» کدام مورد دیده می شود؟

- يك صفت پیشین
- دو بدل
- دو مضاف الیه
- يك صفت پسین

۱۵. در بیت: «یعقوب وار و اسفاها همی ز نم/ دیدار خوب یوسف کنعانم آرزوست» چند وابسته وابسته به کار رفته است؟

۱ ۲ ۳ ۴

۱۶. با توجه به بیت زیر چند گزینه نادرست است؟
«ای مژه تیر و کمان ابرو! تیرت به چه کار؟ تیرمژگان تو دلدوزتر از تیر خدنگ
الف) بیت دارای دو ترکیب وصفی و سه ترکیب اضافی است.
ب) نقش مضاف ضمیر پیوسته در مصراع اول «نهاد» است.
ج) بیت از چهار جمله تشکیل شده است که جمله پایانی «ساده» است.
د) «کمان ابرو» در بیت مناداست و از لحاظ ساختمان مرکب است.

۱ ۲ ۳ ۴

۱۷. کدام گزینه با ساختار (نهاد + مفعول + مسند + فعل) ساخته نشده است؟

● با دو آینه رخس را آشکارا دیده ام
● جهانی از ازل عاشقانت را همه دیوانه می خوانند.
● او را آگاه زغم و درد من بیچاره کنید.
● خداوندا به لطفی و رحمتی دلم را باصفا بنما.

۱۸. با توجه به عبارت زیر کدام گزینه نادرست است؟
«گفت: کدام افتادن اندوهناک است؟ گفت: افتادن برگ در پاییز. گفت: کدام ماه پاییز را می گویی؟ گفتم: ماه آبان. گفت: کدام آبان؟ گفتم: شاید همین بهمن بگویم.»

● عبارت دارای ده مفعول است
● عبارت دارای چهار ترکیب وصفی و سه ترکیب اضافی است.
● عبارت دارای یک وابسته وابسته است.
● عبارت دارای شش جمله مستقل مرکب و دوازده جمله است.

۱۹. جا های خالی متن، با کلمات کدام گزینه کامل می شوند؟
«از عادات پادشاه، آن چه نکوهیده تر است، سفلگی است که سفله به حق..... هیچ نیکو کاری نرسد و پادشاه نشاید که فرمان دهد که امضای فرمان او به نازله ماند که از آسمان به زمین آید و چنان چه پیش آید که از بهر کلی، مالی بسیار انفاق باید کرد، دست منع پیش خاطر خویش نیارد.»

● گزاره، بی تأمل، غذا، سلاح
● گزاره، بی تأمل، قضا، صلاح
● گزاره، بی تعمل، غذا، سلاح
● گزاره، بی تعمل، قضا، صلاح

۲۰. در متن زیر چند غلط املائی وجود دارد؟
«بارها بر سر جمع با او ثناها گفته ام و ذکر خرد و اخلاص او بر زبان رانده، اگر آن را خلاقی روا دارم، به تناقض قول منسوب کردم و عهد من در دل ها بی قدر شود، و شاید بود که چون صورت حال بشناخت، ساخته جنگ آغازد یا روی بگرداند و اصحاب حزم، گناه ظاهر را عقوبت مسطور جایز نشمرد.»

۱ ۲ ۳ ۴

۲۱. در کدام بیت معنای «حریف» با بیت «نی حریف هر که از یاری برید / پرده هایش پرده های ما درید» یکسان نیست؟

- چه خوش باشد آهنگ نرم حزین/ به گوش حریفان مست صبح
- ای حریفان بت موزون خود/ من قدح ها می خورم پر خون خود
- مدتی رو ترک جان من بگو/ رو حریف دیگری جز من بجو

سعدي نه حريف غم او بود/ وليکن با رستم دستان بزند هرکه در افتاد

۲۲. مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

هجر در امید وصل او بود شیرین چو وصل / وصل او از بیم هجرش تلخ چون هجران بود

- تا کی کنی عمارت این دامگاه دیو/ کآخر تو را به عالم علوی نشیمن است
- می شود راجع به اصل خویش صائب فرع ها/ بازگشت بوی مشک آخر به آهوی ختاست
- شهباز دست پادشهم این چه حالت است/ کز یاد برده اند هوای نشیمنم

۲۳. ترتیب ابیات زیر از لحاظ داشتن آرایه های «اسلوب معادله، حسن تعلیل، متناقض نما، جناس» کدام است؟

- الف) دست ار دهد به پای گل و لاله مست باش/ جامی بنوش و بی خبر از هر چه هست باش
- ب) تمام روز از آن همچو شمع، خاموشیم/ که خرج آه سحر می شود نفس ما را
- ج) دل گمان دارد که پوشیده است راز عشق را/ شمع را فانوس پندارد که پنهان کرده است
- د) گر دیگران به عیش و طرب خرم اند و شاد/ ما را غم نگار بود مایه سرور

الف - ج - ب - د

ج - ب - د - الف

ج - الف - ب - د

الف - د - ب - ج

۲۴. با توجه به بیت: «مرا از خود رها کردی و بال پر زدن دادی/ اگر این است آزادی، مرا بی بال و پر گردان» کدام گزینه نادرست است؟

در بیت سه مفعول دیده می شود

در بیت یک جمله چهارجزئی مفعولی و متممی دیده می شود

در بیت سه مسند دیده می شود

۲۵. کدام گزینه با توجه به بیت: « آتش است این بانگ نای و نیست باد/ هرکه این آتش ندارد نیست باد» درست است؟

در بیت ردیف وجود ندارد و قافیه دارای آرایه جناس ناهمسان است

بیت از دو جمله مستقل مرکب ساخته شده است

بیت سه ترکیب وصفی و یک حذف به قرینه معنوی دارد